

Міністерство освіти і науки України
Київський національний торговельно-економічний університет
Вінницький торговельно-економічний інститут

Кафедра фінансів

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ВТЕІ КНТЕУ

 Н.Л. Замкова

ПУБЛІЧНІ ФІНАНСИ

РОБОЧА ПРОГРАМА

Ступінь вищої освіти	«Бакалавр»
Галузь знань	28 «Публічне управління та адміністрування»
Спеціальність	281 «Публічне управління та адміністрування»
Освітня програма	«Публічне управління та адміністрування»

Вінниця 2019

Розробник: Прутська О.О., д.е.н., професор

Гарант освітньої програми «Публічне управління та адміністрування» -
Махначева Н.М., к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту та
адміністрування ВТЕІ КНТЕУ

Обговорено та схвалено на засіданні кафедри фінансів 11.10.2019, пр. №23;
засіданні вченої ради обліково-фінансового факультету 18.10.2019, пр. № 3;
засіданні вченої ради інституту 28.10.2019, пр. № 10.

Рецензенти: Романовська Ю.А., канд.екон.наук, доцент кафедри фінансів
ВТЕІ КНТЕУ
Бакута С.В, начальник Головного управління Державної
казначейської служби України у Вінницькій області

Редактор: Фатєєва Т.Д.
Комп'ютерна верстка: Білоус Т.В.

Підп. до друку 08.11.2019 р. Формат 60x84/16. Папір офсетний
Друк різнографічний. Ум. друк. арк. 1,10.
Обл.-вид. арк. 0,76. Тираж 5. Зам. № 521

Видавничо-редакційний відділ ВТЕІ КНТЕУ
21000, м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 25

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Актуальність вивчення дисципліни «Публічні фінанси» обумовлена тим, що фінансові відносини є важливим економічним інструментом втручання держави у процеси розширеного відтворення, розподілу і перерозподілу валового внутрішнього продукту. Використовуючи їх, держава може активно впливати на економічний і соціальний розвиток країни як у позитивному, так і в негативному плані. Будучи об'єктивними за своєю суттю, вони значною мірою залежать від суб'єктивних дій політичних сил, що перебувають при владі. Нині в Україні у сфері публічних фінансів концентруються найгостріші проблеми економічного і соціального життя держави. Це бюджетний дефіцит і державний борг, оподаткування та ефективність видатків бюджету, стан місцевих фінансів, проблеми міжбюджетних відносин, низька ефективність державних підприємств та багато інших.

Дисципліна «Публічні фінанси» відноситься до числа обов'язкових професійних дисциплін для підготовки бакалаврів галузі знань 28 – Публічне управління та адміністрування спеціальності 281 – Публічне управління та адміністрування та розрахована на студентів, які оволоділи знаннями фундаментальних дисциплін.

Предметом вивчення дисципліни «Публічні фінанси» є закономірності у сфері фінансових відносин, роль публічних фінансів у соціально-економічній перебудові суспільства на шляху модернізації країни; сукупність заходів, що забезпечують використання фінансів як одного з дійових важелів економічної політики держави.

Мета курсу – засвоєння теоретичних знань та формування професійних компетентностей щодо використання методів та інструментарію управління публічними фінансами.

Головне завдання курсу – дати цілісне уявлення про проблеми, які вирішуються при формуванні і розподілі державних ресурсів, ознайомити з базовими ідеями побудови системи державних фінансів і аналітичними інструментами, котрі при цьому використовуються.

Відповідно до вимог стандарту вищої освіти України та освітньої програми рівня вищої освіти «Бакалавр» галузі знань 28 – Публічне управління та адміністрування спеціальності 281 – Публічне управління та адміністрування студенти у процесі вивчення дисципліни «Публічні фінанси» мають здобути наступні компетентності:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері публічного управління та адміністрування або у процесі навчання, що передбачає

застосування теорій та наукових методів відповідної галузі і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК8. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

ФК 2. Здатність забезпечувати належний рівень вироблення та використання управлінських продуктів, послуг чи процесів.

ФК 3. Здатність забезпечувати дотримання нормативно-правових та морально-етичних норм поведінки.

ФК 7. Здатність розробляти тактичні та оперативні плани управлінської діяльності.

Нормативний зміст дисципліни «Публічні фінанси» сформульований у наступні програмні результати навчання:

ПРН 4. Знати структуру та особливості функціонування сфери публічного управління та адміністрування.

ПРН 8. Розуміти та використовувати технології вироблення, прийняття та реалізації управлінських рішень.

ПРН 15. Застосовувати методи контролю якості у сфері професійної діяльності.

ПРН 18. Вміти застосовувати методи аналізу та оцінювання показників розвитку об'єкту управління, програм розвитку в сфері публічного управління та адміністрування.

Місце дисципліни в освітньому процесі

Зміст даної навчальної дисципліни є логічним продовженням та має змістовно-методичні зв'язки з такими дисциплінами, як «Економічна теорія», «Економіка і фінанси підприємства», "Економіка України", "Державна статистика", "Державне регулювання економіки", «Публічне управління та адміністрування».

Критерії оцінювання результатів навчання

Критерієм успішного проходження студентом підсумкового оцінювання є досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни. Мінімальний пороговий рівень оцінки визначають за допомогою якісних критеріїв і трансформують його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали.

Рівні компетентності	За шкалою КНТЕУ	Критерії оцінювання
1	2	3
Високий (дослідницький)	90-100	Має обґрунтовані та всебічні знання з дисципліни, вміє узагальнювати та систематизувати набуті знання; самостійно знаходить джерела інформації та працює з ними; проводить власні дослідження, може використовувати набуті знання та вміння при розв'язанні задач.
Достатній (частково-пошуковий)	82-89	Володіє навчальним матеріалом, вміє зіставляти та узагальнювати, виявляє творчий інтерес до предмету, виконує завдання з повним поясненням та обґрунтуванням, але допускає незначні помилки; може усвідомити нові для нього факти, ідеї.
	75-81	Володіє визначеним програмою навчальним матеріалом; розв'язує завдання, передбачені програмою, з частковим поясненням.
Елементарний (репродуктивний)	69-74	Володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні; може самостійно розв'язати та пояснити розв'язання завдання.
	60-68	Ознайомлений з навчальним матеріалом, відтворює його на репродуктивному рівні; виконує елементарні завдання за зразком або відомим алгоритмом.
Низький (фрагментарний)	35-59	Ознайомлений та відтворює навчальний матеріал на рівні окремих фактів та фрагментів матеріалу; під керівництвом викладача виконує елементарні завдання.
	1-34	Ознайомлений з навчальним матеріалом на рівні розпізнавання та відтворення окремих фактів.

Результат оцінювання 80 : 20

Обсяг дисципліни в кредитах та його розподіл
 для здобувачів освітнього ступеня «бакалавр»,
 спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»

Теми	Кількість годин				Форми контролю
	Усього годин/ кредитів	з них			
		лекції	практ	СРС	
Тема 1. Публічні фінанси як складова фінансової системи	15	4	4	7	УО, ПО
Тема 2. Державна фінансова політика та механізм її реалізації	15	4	4	7	УО, ПО, Т
Тема 3. Організаційні основи управління публічними фінансами	11	2	2	7	УО, ПО, Т
Тема 4. Нормативно-правові засади функціонування публічних фінансів	10	2	2	6	УО, ПО, Т
Тема 5. Публічні доходи та публічні видатки	10	2	2	6	УО, ПО, СУН
Тема 6. Податки та податкова система	14	4	4	6	УО, Р, ІЗ
Тема 7. Бюджет і бюджетна система	14	4	4	6	УО, ІЗ, Т
Тема 8. Державний бюджет України	14	4	4	6	УО, ПО, СУН
Тема 9. Місцеві бюджети України	10	2	2	6	УО, Т, ІЗ
Тема 10. Фінанси Національного банку та інших державних банків	10	2	2	6	УО, ПО, СУН
Тема 11. Фонди фінансових ресурсів цільового призначення	10	2	2	6	УО, Т, ПО, СУН
Тема 12. Державне агентство резерву України	12	2	2	8	УО, ПО, СУН
Тема 13. Фінанси суб'єктів господарювання державної та комунальної форм власності	10	2	2	6	УО, ІЗ, Р
Тема 14. Державний кредит і державний борг	14	4	4	6	УО, ІЗ, Р
Тема 15. Фінансові аспекти державних закупівель	11	2	2	7	УО, ІЗ, Т
Разом	180/6	42	42	96	
Підсумковий контроль - Екзамен					

Умовні позначення:

УО - усне опитування;

ПО – письмове опитування;

Р – реферат;

ІЗ – індивідуальне завдання;

Т – тестування

СУН – система управління навчанням «Moodle»

II. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Публічні фінанси як складова фінансової системи
Економічна природа та сутність публічних фінансів. Історичні та економічні передумови виникнення фінансів. Специфічні ознаки фінансів, їх суспільне призначення. Поняття та функції публічних фінансів. Поняття та принципи побудови фінансової системи. Підходи до структуризації фінансової системи. Основні структурні елементи фінансової системи України. Система публічних фондів як матеріальна основа публічних фінансів. Основні ланки сучасної системи публічних фінансів України.

Тема 2. Державна фінансова політика та механізм її реалізації
Фінансова політика як складова частина економічної політики держави. Зміст та завдання фінансової політики. Складові фінансової політики. Типи фінансової політики на різних історичних етапах. Напрямки реалізації державної фінансової політики. Фінансова стратегія і фінансова тактика. Типи регулювання фінансів. Поняття та структура фінансового механізму.

Тема 3. Організаційні основи управління публічними фінансами
Система управління публічними фінансами. Об'єкт і суб'єкт управління. Основні форми, методи та інструменти фінансового впливу. Принципи, на яких базується управління державними фінансами. Фінансовий апарат та його функції. Організаційний склад фінансової системи України. Фінансові органи та інститути. Особливості управління публічними фінансами у зарубіжних країнах.

Тема 4. Нормативно-правові засади функціонування публічних фінансів
Фінансове право. Джерела фінансового права. Нормативно-правові акти, що регулюють фінансові відносини в Україні. Конституція України як основне джерело фінансового права. Нормативно-правова база управління публічними фінансами в Україні. Бюджетний кодекс України. Міжнародні правові акти у сфері публічних фінансів.

Тема 5. Публічні доходи та публічні видатки
Публічні доходи та методи їх мобілізації. Джерела формування публічних доходів. Основні методи мобілізації публічних доходів: податки, позики та емісії. Сутність і призначення публічних видатків. Державне споживання. Бюджетне фінансування. Зв'язок функцій держави та публічних видатків. Класифікація видатків.

Тема 6. Податки та податкова система Сутність і функції податків. Податкова система та її елементи. Поняття та склад податкової системи. Принципи побудови оптимальної податкової системи. Елементи системи оподаткування. Класифікація податків. Податкова система і податкова політика України. Основні етапи становлення податкової системи України. Податковий кодекс України, його структура та значення в нормативно-правовому забезпеченні функціонування публічних фінансів. Загальнодержавні та місцеві податки і збори. Система державної податкової служби України. Принципи побудови податкової системи України. Сучасна податкова політика України.

Тема 7. Бюджет і бюджетна система Бюджет як економічна та правова категорія. Місце й значення бюджету в загальній системі фінансових відносин. Розподільна та контрольна функції бюджету. Правова характеристика бюджету. Матеріальний зміст бюджету. Загальний та спеціальний фонд бюджету. Бюджетна система та принципи її побудови. Поняття бюджетної системи та бюджетного устрою. Основні етапи становлення і розвитку бюджетної системи України. Принципи побудови бюджетної системи України. Бюджетна класифікація. Бюджетне планування: сутність та методи.

Тема 8. Державний бюджет України Призначення і роль державного бюджету. Доходи державного бюджету України. Доходи загального та спеціального фонду державного бюджету України. Структура доходів державного бюджету України. Видатки, що здійснюються з Державного бюджету України. Основні напрямки використання бюджетних коштів. Фактори, що впливають на формування видатків державного бюджету України в сучасних умовах. Бюджетний дефіцит: причини, види та шляхи оптимізації. Поняття й причини виникнення бюджетного дефіциту. Види бюджетного дефіциту. Джерела фінансування дефіциту бюджету. Шляхи подолання бюджетного дефіциту.

Тема 9. Місцеві бюджети України Сутність та призначення місцевих бюджетів. Суть місцевих фінансів, їх склад і роль у здійсненні політики зміцнення економічної самостійності адміністративно-територіальних формувань в умовах ринкових відносин. Функції місцевого бюджету. Загальний та спеціальний фонди місцевого бюджету. Доходи місцевих бюджетів. Основні джерела доходів місцевих бюджетів. Видатки місцевих бюджетів. Розмежування видів видатків між місцевими бюджетами. Основні

напрями зміцнення доходної бази місцевих бюджетів. Бюджет розвитку місцевих бюджетів.

Тема 10. Фінанси Національного банку та інших державних банків

Місце та роль Національного банку України та державних банків в банківській системі. Процеси націоналізації банків: причини, передумови, наслідки. Історія та особливості діяльності державних банків України: Ощадбанк, Газбанк, Приватбанк, Укрексімбанк, Український банк реконструкції та розвитку. Державна скарбниця України як структурна одиниця Національного банку України. Основні функції та завдання Державної скарбниці України. Міжнародні резерви НБУ.

Тема 11. Фонди фінансових ресурсів цільового призначення

Сутність фондів фінансових ресурсів цільового призначення. Основні принципи організації централізованих фондів фінансових ресурсів. Необхідність відокремлення державних цільових фондів. Види державних цільових фондів. Пенсійний фонд України. Фонд соціального страхування з тимчасової втрати працездатності. Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття. Фонд соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань. Інші фонди цільового призначення.

Тема 12. Державне агентство резерву України Історія Держрезерву України. Головні завдання та функції Держрезерву. Основні засади та правові основи діяльності. Роль Державного агентства резерву України у забезпеченні стратегічних потреб держави. Норми накопичення матеріальних цінностей державного резерву. Регулювання порядку і умови поставки, закладення, зберігання і відпуску матеріальних цінностей державного резерву. Міжнародна співпраця Державного агентства резерву України.

Тема 13. Фінанси суб'єктів господарювання державної та комунальної форм власності Необхідність та особливості функціонування суб'єктів господарювання державної та комунальної власності. Державний сектор економіки: основні параметри функціонування та фінансові результати. Найбільші державні підприємства України. Недоліки в організації корпоративного управління держпідприємствами. Основні напрямки реформування сфери управління суб'єктами господарювання державного сектору економіки. Процеси корпоратизації державних підприємств на прикладі «Укрзалізниця» та «Укрпошта». Діяльність

найбільшої національної компанії України НАК «Нафтогаз України». Проблеми приватизації державних підприємств: передумови та наслідки.

Тема 14. Державний кредит і державний борг Економічна сутність державного кредиту. Економічна суть державного кредиту, його роль у формуванні додаткових фінансових ресурсів держави й покритті бюджетного дефіциту. Відмінність державного кредиту від банківського. Функції державного кредиту. Форми державного кредиту. Ощадна справа. Державні позики. Міжнародний державний кредит. Класифікація державних позик. Управління державним кредитом. Особливості оперативного управління державним кредитом. Ефективність державних кредитних операцій. Державний борг і його обслуговування в Україні. Види державного боргу. Управління державним боргом: основні принципи та методи.

Тема 15. Фінансові аспекти державних закупівель Сутність та призначення державних закупівель. Основні принципи ефективного функціонування державних закупівель. Етапи розвитку ринку державних закупівель та еволюції законодавчих актів, що регламентують функціонування ринку державних закупівель України. Фінансово-економічний механізм державних закупівель. Основні напрями удосконалення фінансового контролю в системі державних закупівель. Необхідність уніфікованого фінансового контролю діяльності органів влади та використання публічних фінансів. Перелік об'єктів, які підлягають державному фінансовому контролю. Суб'єкти державного фінансового контролю. Рахункова Палата Верховної Ради, Міністерство фінансів, Державна фінансова інспекція, Державна фіскальна служба, Державна казначейська служба. Відомчий та громадський фінансовий контроль.

Структура навчальної дисципліни

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.	Оцінювання у балах
1	2	3	4
Знати сутність, склад і функції публічних фінансів та їх місце в фінансовій системі країни	Тема 1. Публічні фінанси як складова фінансової системи Лекція №1 План лекції 1. Поняття, склад та принципи побудови фінансової системи. 2. Економічна природа та сутність публічних фінансів. 3. Місце публічних фінансів в фінансовій системі країни.	2	
	Лекція №2 План лекції 1. Система публічних фондів як матеріальна основа публічних фінансів. 2. Публічні фінанси зарубіжних країн Література Основна: 1 -8, 10 Додаткова: 1-11	2	
	Перелік питань для самостійного вивчення 1. Історичні та економічні передумови виникнення фінансів. 2. Основні ланки сучасної системи публічних фінансів України. Підготовка до практичного заняття. Виконання тестових завдань в СУН «MOODLE»	7	3
	Практичне заняття №1 Питання до заняття 1. Історичні та економічні передумови виникнення фінансів. 2. Еволюція загальної теорії фінансів. 3. Поняття та функції публічних фінансів.	2	3
Вміти оцінювати соціально-економічний зміст і повноту виконання функцій публічних фінансів	Практичне заняття №2 1. Фінансова система: поняття і загальна характеристика її сфер і ланок. 2. Підходи до структуризації фінансової системи. 3. Публічні фінанси зарубіжних країн	2	3
Знати механізм реалізації державної фінансової політики	Тема 2. Державна фінансова політика та механізм її реалізації Лекція №3 План лекції 2.1. Фінансова політика як складова частина економічної політики держави. 2.2. Напрями реалізації державної фінансової	2	

	політики. 2.3. Поняття та структура фінансового механізму.		
	Лекція №4 1. Грошово-кредитна політика 2. Бюджетна політика 3. Інноваційна політика держави Література Основна: 1 -10 Додаткова: 1-11	2	
	Перелік питань для самостійного вивчення 1.Складові фінансової політики. 2. Типи фінансової політики на різних історичних етапах. 3.Фінансова стратегія і фінансова тактика. 4. Типи регулювання фінансів. Підготовка до практичного заняття. Виконання тестових завдань в СУН «MOODLE»	7	3
Вміти оцінювати ефективність реалізації бюджетної, податкової, грошово-кредитної політики	Практичне заняття №3 Питання до заняття 1. Фінансова політика як складова частина економічної і соціальної політики держави. 2. Типи фінансової політики на різних історичних етапах (класична, регулююча, планово-директивна). 3. Основні напрями бюджетної політики України на сучасному етапі.	2	3
	Практичне заняття №4 Питання до заняття 1. Особливості податкової політики в Україні на сучасному етапі. 2. Напрями грошово-кредитної політики в Україні на сучасному етапі. 3. Фінансовий механізм: поняття і характеристика його складових елементів	2	3
Знати організаційні основи управління публічними фінансами	Тема 3. Організаційні основи управління публічними фінансами Лекція №5 План лекції 1. Система управління публічними фінансами. 2. Фінансовий апарат та його функції. Література Основна: 1 -10 Додаткова: 1-11	2	
	Перелік питань для самостійного вивчення 1.Функції головних органів управління публічними фінансами в Україні 2.Еволюція системи управління публічними фінансами в Україні за роки незалежності Підготовка до практичного заняття. Виконання тестових завдань в СУН «MOODLE»	7	3

Вміти оцінювати діяльність органів управління публічними фінансами в Україні	Практичне заняття №5 Питання до заняття 1. Система управління публічними фінансами в Україні. 2. Характеристика органів управління фінансовою системою України. 3. Особливості управління публічними фінансами у зарубіжних країнах	2	3
Знати нормативно-правове забезпечення управління публічними фінансами	Тема 4. Нормативно-правові засади функціонування публічних фінансів Лекція №6 План лекції 1. Конституція України як основне джерело фінансового права. 2. Нормативно-правова база управління публічними фінансами в Україні. Література Основна: 1 -8 Додаткова: 1-11	2	
	Перелік питань для самостійного вивчення 1.Характеристика основних положень Бюджетного кодексу України 2.Характеристика основних положень Податкового кодексу України 3.Характеристика нормативно правових документів щодо управління публічними фінансами в Україні Підготовка до практичного заняття. Виконання тестових завдань в СУН «MOODLE»	6	3
Вміти оцінювати нормативно-правові аспекти організації системи публічних фінансів	Практичне заняття №5 Питання до заняття 1. Характеристика нормативно-правової бази управління публічними фінансами в Україні. 2. Конституція України як основне джерело фінансового права. 3. Бюджетний кодекс України. 4. Нормативно-правові акти міжнародних організацій в сфері публічних фінансів	2	3
	Тема 5. Публічні доходи та публічні видатки Лекція №7 План лекції 1. Публічні доходи та методи їх мобілізації. 2. Сутність і призначення публічних видатків. Література Основна: 1 -9 Додаткова: 1-11	2	
Знати теоретичні основи мобілізації та призначення публічних доходів та видатків	Перелік питань для самостійного вивчення 1. Основні методи мобілізації публічних доходів: податки, позики та емісії. 2. Державне споживання. 3. Бюджетне фінансування. Зв'язок функцій	6	4

	держави та публічних видатків. 4.Класифікація видатків. Підготовка до практичного заняття. Виконання тестових завдань в СУН «MOODLE»		
Вміти аналізувати структуру публічних доходів і видатків	Практичне заняття №7 Питання до заняття 1. Загальна характеристика публічних доходів та методи їх мобілізації. 2. Сутність та структура публічних видатків. 3. Державне фінансове забезпечення соціальних гарантій населенню	2	3
Знати теоретичні засади побудови податкової системи, характеристику основних податків	Тема 6. Податки та податкова система Лекція №8 План лекції 1. Соціально-економічна сутність податків та їх функції. 2. Елементи оподаткування. Класифікація податків. 3. Сутність податкової системи та принципи її побудови.	2	
	Лекція №9 План лекції 1. Податок на прибуток підприємств, його регулюючі функції й значення 2. Податок з доходів фізичних осіб. 3.Податки на споживання: податок на додану вартість й акцизний податок. 4.Місцеві податки та збори. Література Основна: 2 -5, 8 Додаткова: 1-11 Інтернет-ресурси: 1-6	2	
	Перелік питань для самостійного вивчення 1.Основні напрями змін системи оподаткування в Україні. 2. Особливості скандинавської системи оподаткування 3. Системи оподаткування в зарубіжних країнах Підготовка до практичного заняття. Виконання тестових завдань в СУН «MOODLE»	6	3
Вміти аналізувати динаміку окремих податкових надходжень до бюджету та оцінювати питому вагу основних податків у формуванні доходної частини бюджету	Практичне заняття №8 Питання до заняття 1. Соціально-економічна сутність та функції податків. 2. Сутність податкової системи та принципи її побудови. 3. Податкова політика та напрямки реформування податкової системи України в сучасних умовах.	2	3
	Практичне заняття №9 Питання до заняття	2	3

	<p>1. Податок на прибуток підприємств, його регулюючі функції й значення в стимулюванні ділової та інвестиційної активності</p> <p>2. Податок з доходів фізичних осіб. Напрямки реформування оподаткування доходів громадян.</p> <p>3. Податки на споживання: податок на додану вартість й акцизний податок.</p> <p>4. Місцеві податки та збори. Напрями реформування місцевих податків як фінансової бази місцевих бюджетів</p>		
Знати принципи побудови бюджетної системи, сутність та методи бюджетного планування	<p>Тема 7. Бюджет і бюджетна система</p> <p>Лекція №10</p> <p>План лекції</p> <p>1. Бюджет як економічна та правова категорія.</p> <p>2. Бюджетна система та принципи її побудови.</p>	2	
	<p>Лекція №11</p> <p>План лекції</p> <p>1. Бюджетна класифікація.</p> <p>2. Бюджетне планування: сутність та методи.</p> <p>Література</p> <p>Основна: 1 -6, 8</p> <p>Додаткова: 2, 7, 11</p> <p>Інтернет-ресурси: 2, 4</p>	2	
	<p>Перелік питань для самостійного вивчення</p> <p>1. Загальний та спеціальний фонд бюджету.</p> <p>2. Поняття бюджетної системи та бюджетного устрою.</p> <p>3. Основні етапи становлення і розвитку бюджетної системи України.</p> <p>Підготовка до практичного заняття.</p> <p>Виконання тестових завдань в СУН «MOODLE»</p>	6	4
	<p>Практичне заняття №10</p> <p>Питання до заняття</p> <p>1. Бюджет як економічна категорія, призначення й роль бюджету.</p> <p>2. Становлення та розвиток бюджетної системи України.</p> <p>3. Бюджетний процес, характеристика етапів бюджетного процесу на державному та місцевому рівнях.</p>	2	3
Вміти оцінювати та характеризувати етапи бюджетного процесу на державному та місцевому рівнях	<p>Практичне заняття №11</p> <p>Питання до заняття</p> <p>1. Повноваження учасників бюджетного процесу.</p> <p>2. Зарубіжний досвід організації бюджетного процесу.</p> <p>3. Сутність та методи бюджетного планування</p>	2	3
Знати структуру доходів та видатків Державного	<p>Тема 8. Державний бюджет України</p> <p>Лекція №12</p> <p>План лекції</p> <p>1. Призначення і роль державного бюджету.</p> <p>2. Доходи державного бюджету України.</p>	2	

бюджету України, причини виникнення дефіциту бюджету та його наслідки	Лекція №13 План лекції 3. Видатки, що здійснюються з Державного бюджету України. 4. Бюджетний дефіцит: причини, види та шляхи оптимізації Література Основна: 1 - 8 Додаткова: 1-11 Інтернет-ресурси: 2-6	2	
Вміти оцінювати стан виконання державного бюджету, рівень його дефіцитності, наслідки та шляхи подолання бюджетного дефіциту	Перелік питань для самостійного вивчення 1. Поняття й причини виникнення бюджетного дефіциту. 2. Види бюджетного дефіциту. 3. Джерела фінансування дефіциту бюджету. 4. Шляхи подолання бюджетного дефіциту. Підготовка до практичного заняття. Виконання тестових завдань в СУН «MOODLE»	6	3
	Практичне заняття №12 Питання до заняття 1. Аналіз структури доходів і видатків Державного бюджету України. 2. Аналіз виконання Державного бюджету України	2	3
	Практичне заняття №13 Питання до заняття 1. Аналіз динаміки розміру бюджетного дефіциту. 2. Шляхи подолання бюджетного дефіциту.	2	3
Знати особливості побудови місцевих бюджетів України	Тема 9. Місцеві бюджети України Лекція №14 План лекції 1. Сутність та призначення місцевих бюджетів. 2. Доходи місцевих бюджетів. 3. Видатки місцевих бюджетів. 4. Бюджет розвитку місцевих бюджетів. Література Основна: 1 -8, 10 Додаткова: 1-11 Інтернет-ресурси: 2, 3, 6	2	
Вміти аналізувати структуру доходної та видаткової частини місцевого бюджету, оцінювати основні напрями	Перелік питань для самостійного вивчення 1. Функції місцевого бюджету. 2. Загальний та спеціальний фонди місцевого бюджету. 3. Основні джерела доходів місцевих бюджетів. 4. Розмежування видів видатків між місцевими бюджетами. 5. Основні напрями зміцнення доходної бази місцевих бюджетів. Підготовка до практичного заняття. Виконання тестових завдань в СУН «MOODLE»	12	3

та ефективність використання коштів місцевого бюджету	Практичне заняття №14 Питання до заняття 1. Аналіз структури доходної та видаткової частини місцевого бюджету. 2. Визначення основних джерел формування доходної частини місцевого бюджету. 3. Аналіз основних напрямів та ефективності використання коштів місцевого бюджету	2	3
Знати особливості діяльності державних банків та наслідки їх рефінансування для економіки, роль НБУ в цих процесах	Тема 10. Фінанси національного банку та інших державних банків Лекція №15 1. Місце та роль НБУ та державних банків в банківській системі України 2. Історія та особливості діяльності державних банків України. 3. Процеси націоналізації та приватизації в банківській системі. 4. Державна скарбниця України та міжнародні резерви НБУ Література Основна: 1 - 8 Додаткова: 1-11 Інтернет-ресурси: 7	2	
	Перелік питань для самостійного вивчення 1. Діяльність державних банків України 2. Особливості націоналізації Приватбанку 3. Формування міжнародних резервів НБУ 4. Історія формування Державної скарбниці України. Підготовка до практичного заняття. Виконання тестових завдань в СУН «MOODLE»	6	4
	Практичне заняття №15 Питання до заняття 1. Причини та наслідки збільшення частки державних банків в Україні 2. Найбільші державні банки України 3. Основні функції та завдання Державної скарбниці України	2	3
Вміти оцінювати впливи банківської системи на загальний стан публічних фінансів			
Знати сутність та характеристику соціальних фондів України	Тема 11. Фонди фінансових ресурсів цільового призначення Лекція №16 План лекції 1. Сутність фондів фінансових ресурсів цільовою призначення. 2. Характеристика соціальних фондів України. Література Основна: 1 -8 Додаткова: 1-11 Інтернет-ресурси: 1-6	2	
	Перелік питань для самостійного вивчення 1. Необхідність відокремлення державних	6	3

	<p>цільових фондів.</p> <p>2. Єдиний соціальний внесок та обґрунтування необхідності його запровадження.</p> <p>3. Особливості соціального захисту фізичних осіб-підприємців.</p> <p>Підготовка до практичного заняття. Виконання тестових завдань в СУН «MOODLE»</p>		
Вміти аналізувати особливості формування та напрями використання коштів соціальних фондів України	<p>Практичне заняття №16</p> <p>Питання до заняття</p> <p>1. Сутність та значення фондів фінансових ресурсів цільовою призначення.</p> <p>2. Пенсійний фонд України.</p> <p>3. Фонд соціального страхування з тимчасової втрати працездатності.</p> <p>4. Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття.</p> <p>5. Фонд соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань</p>	2	3
Знати зміст діяльності, основні завдання та місце Державного агентства резерву України в забезпеченні виконання функцій держави	<p>Тема 12. Державне агентство резерву України</p> <p>Лекція №17</p> <p>План лекції</p> <p>1. Головні завдання та функції Держрезерву.</p> <p>2. Роль Державного агентства резерву України у забезпеченні стратегічних потреб держави.</p> <p>3. Порядок і умови поставки, закладення, зберігання і відпуску матеріальних цінностей державного резерву.</p> <p>Література</p> <p>Основна: 1 -8</p> <p>Додаткова: 1-11</p> <p>Інтернет-ресурси: 8</p>	2	
	<p>Перелік питань для самостійного вивчення</p> <p>1. Міжнародна співпраця Державного агентства резерву України.</p> <p>2. Історія Держрезерву України.</p> <p>3. Основні засади та правові основи діяльності Держрезерву України.</p> <p>Підготовка до практичного заняття. Виконання тестових завдань в СУН «MOODLE»</p>	8	4
Вміти аналізувати роль Держрезерву у забезпеченні стратегічних потреб держави	<p>Практичне заняття №17</p> <p>Питання до заняття</p> <p>1. Сутність та основні завдання Державного агентства резерву України.</p> <p>2. Роль Держрезерву у забезпеченні стратегічних потреб держави.</p> <p>3. Діяльність Держрезерву по накопиченню матеріальних цінностей держави.</p>	2	3
Знати особливості корпоративного управління на	<p>Тема 13. Фінанси суб'єктів господарювання державної та комунальної форм власності</p> <p>Лекція №18</p>	2	

підприємствах державної та комунальної форм власності	План лекції 1. Особливості функціонування суб'єктів господарювання державної та комунальної форм власності. 2. Оцінка управління та фінансових результатів державних підприємств 3. Основні напрями реформування сфери управління суб'єктами господарювання державної та комунальної форм власності Література Основна: 1 -8 Додаткова: 1-11 Інтернет-ресурси: 1-6		
Вміти сформулювати основні напрями реформування державного сектору економіки України	Перелік питань для самостійного вивчення 1. Найбільші державні підприємства України 2. Організація корпоративного управління держпідприємствами Підготовка до практичного заняття. Виконання тестових завдань в СУН «MOODLE»	6	3
	Практичне заняття №18 Питання до заняття 1. Фінанси держпідприємств та їх фінансові результати 2. Місце держпідприємств в економіці України 3. Основні проблеми організації корпоративного управління держпідприємствами	2	3
Знати теоретичні засади формування державного боргу та його соціально-економічні наслідки	Тема 14. Державний кредит і державний борг Лекція №19 План лекції 1. Економічна сутність державного кредиту. 2. Форми державного кредиту. 3. Утворення державного боргу та його наслідки	2	
	Лекція №20 План лекції 1. Управління державним кредитом. 2. Державний борг і його обслуговування в Україні. 3. Історія формування боргової залежності країни Література Основна: 1 -8 Додаткова: 1-11 Інтернет-ресурси: 1-6	2	
	Перелік питань для самостійного вивчення 1. Відмінність державного кредиту від банківського. 2. Вплив державної заборгованості на стан публічних фінансів. 3. Державний борг в зарубіжних країнах. Підготовка до практичного заняття. Виконання тестових завдань в СУН «MOODLE»	6	3

Вміти оцінити ефективність боргової політики країни	Практичне заняття №19 Питання до заняття 1. Економічна сутність державного кредиту, його роль у формуванні додаткових фінансових ресурсів держави й покритті бюджетного дефіциту. 2. Форми державного кредиту. 3. Управління державним кредитом.	2	3
	Практичне заняття №20 Питання до заняття 1. Ефективність державних кредитних операцій. 2. Державний борг і його обслуговування в Україні	2	3
Знати фінансово-економічний механізм державних закупівель	Тема 15. Фінансові аспекти державних закупівель Лекція №21 План лекції 1. Сутність та призначення державних закупівель 2. Фінансово-економічний механізм державних закупівель. 3. Фінансовий контроль діяльності органів влади та використання публічних фінансів Література Основна: 1 -8 Додаткова: 1-11 Інтернет-ресурси: 1-6	2	
	Перелік питань для самостійного вивчення 1. Етапи розвитку ринку державних закупівель та еволюції законодавчих актів, що регламентують функціонування ринку державних закупівель України. 2. Функціонування сучасної системи державних закупівель Підготовка до практичного заняття. Виконання тестових завдань в СУН «MOODLE»	7	3
	Практичне заняття №21 Питання до заняття 1. Основні принципи ефективного функціонування державних закупівель 2. Основні напрями удосконалення фінансового контролю в системі державних закупівель.	2	3
Вміти забезпечити функціонування системи державних закупівель			
Разом		180/6	100

III. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основні джерела

1. Бюджетний кодекс України (із змінами): Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2010, № 50-51, ст.572. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>

2. Гнидюк І. В. *Державні фінанси: опорний конспект лекцій*. Вінниця : Видавничо-редакційний відділ ВТЕІ КНТЕУ, 2016. 119 с.

3. Дегтяр А. О. *Публічні фінанси: навч. посібн.* / А. О. Дегтяр, М. В. Гончаренко, О. С. Лесная. Х. : С. А. М., 2011. – 512 с.

4. *Замкова Н. Л., Гнидюк І. В., Романовська Ю. А. Державні фінанси : навч. посібник*. Вінниця: Видавничо-редакційний відділ ВТЕІ КНТЕУ, 2015. 464 с.

5. *Куценко Т.Ф. Публічні фінанси в Україні: зміст та структура з урахуванням сучасних тенденцій розвитку /Т. Ф. Куценко// Економіка та держава. 2016. №6. С.62-66.*

6. *Малиняк Б.С., Толуб'як В.С., Горин В.П., Письменний В.В. Управління державними доходами і видатками: навч. посіб.* Тернопіль: Астон, 2015. 154 с.

7. *Опарін В.М. Українська класична школа публічних фінансів /В.М. Опарін, В.М. Федосов, П.І. Юхименко// Фінанси України. 2015. №10. С.7-31.*

8. *Опарін В.М. Публічні фінанси: генеза, теоретичні колізії та практична концептуалізація / В. М. Опарін, В. М. Федосов, П. І. Юхименко // Фінанси України. 2017. № 2. С. 110-128.*

9. *Податковий кодекс України (із змінами): Відомості Верховної Ради України, 2011, № 13-14, № 15-16, № 17, ст.112). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>*

10. *Хомутенко А. В. Прагматика та семантика термінів фінансової науки «суспільні фінанси», «публічні фінанси» та «державні фінанси» /А. В. Хомутенко // Фінанси України. 2017. № 1. С. 111-126. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fu_2017_1_9_26*

Додаткові джерела

1. *Бардаш С.В., Баранюк Ю.Р. Поняття і склад публічних фінансів як об'єкта державного фінансового аудита / С.В. Бардаш, Ю.Р. Баранюк // Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2016. Вип.6. С.34-37.*

2. *Бойко С. Публічні фінанси у контексті генези та еволюції понятійно-категоріального апарату фінансової науки /С.Бойко// Економіст. 2015. № 10. С. 31–35.*

3. *Бориславська О., Заверуха І., Захарченко Е. та ін. Децентралізація публічної влади: досвід європейських країн та перспективи України / Бориславська О., Заверуха І., Захарченко Е., та ін.; Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні» — DESPRO. — К.: ТОВ «Софія», 2012. — 128 с.*

4. Возняк Г. В. Планування та ефективно використання бюджетних ресурсів регіонів як інструменти модернізації управління публічними фінансами / Г. В. Возняк // Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. 2014. Вип.10(2). С.164-171. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/aprer_2014_10\(2\)_27](http://nbuv.gov.ua/UJRN/aprer_2014_10(2)_27).

5. Гриневецький С. Деякі проблеми формування ефективної системи публічного управління на місцевому рівні в період децентралізації влади / С. Гриневецький, С. Липовська // Актуальні проблеми державного управління. 2016. Вип. 4. С. 21-25. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdyo_2016_4_5.

6. Іванов Ю.Б. Нагальні проблеми формування державної податкової політики в Україні / Ю. Б. Іванов, К. І. Швабій // Фінанси України. 2017. № 5. С. 39-52.

7. Ковалів І. Р. Проблеми та напрями вдосконалення системи управління державними фінансами / І. Р. Ковалів // Наукові праці НДФІ. 2017. Вип. 2. С. 42-52. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npndfi_2017_2_4.

8. Мярковський А. І. Інновації в інформаційному забезпеченні управління державними фінансами / А. І. Мярковський // Фінанси України. 2016. № 9. С. 7-28. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fu_2016_9_3.

9. Мельник В. М. Податкова політика України в умовах імплементації Угоди про асоціацію з Європейським Союзом / В. М. Мельник, Т. В. Кошук // Фінанси України. 2016. № 7. С. 7-25. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fu_2016_7_3.

10. Місцеві фінанси: навч. посібн. / Н. І. Власюк, Т. В. Мединська, М. І. Мельник. – К : Алерта, 2011. – 328 с.

11. Федосов В., Опарін В., Львовчкін С. Фінансова реструктуризація в Україні: проблеми і напрями: монографія / за наук. ред. В. Федосова. Київ: КНЕУ, 2002. 387 с.

Інтернет-ресурси

1. [Державна казначейська служба України](https://www.treasury.gov.ua/ua) URL: <https://www.treasury.gov.ua/ua>

2. Офіційний вебпортал Верховної Ради України URL: <http://sfs.gov.ua/>

3. Офіційний вебпортал Державної фіскальної служби України URL: <http://sfs.gov.ua/>

4. Офіційний вебпортал Міністерства фінансів України URL: <https://www.minfin.gov.ua/>

5. Урядовий портал URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua>

6. Офіційний вебпортал Національного банку України URL: <https://bank.gov.ua/>

7. Офіційний вебпортал Державного агентства резерву України URL: <https://rezerv.gov.ua/>

